

Centar modernih veština

***STANJE I STAVOVI
O ODNOSIMA S
JAVNOŠĆU U LOKALNOJ
SAMOUPRAVI***

- Program: PRibližimo opštinu građanima -

Beograd, 16. decembar 2005.

PODRŠKA PROJEKTU

Projekat su podržali:

- Društvo Srbije za odnose s javnošću

- Westminster Foundation for Democracy

- Balkanski fond za demokratiju

PROJEKAT

- Projekat “Istraživanja o broju i mišljenju osoba koje se bave odnosima s javnošću u javnom sektoru lokalne vlasti u Srbiji” pripremio je i izveo Centar modernih veština, pod rukovodstvom **Miloša ĐAJIĆA**
 - Realizaciju je vodila Tamara JOVANOVIĆ
 - Kodeks odgovora je pripremila Gordana MAVRIĆ, a obradu podataka izveo Branislav MIJATOVIĆ
 - Interpretacija Prvoslav S. PLAVŠIĆ
 - Pored numeričkih i grafičkih iskaza, u eksploataciji rezultata treba posebnu pažnju obratiti na tzv. otvorene odgovore ispitanika (date u prilogu izveštaja)

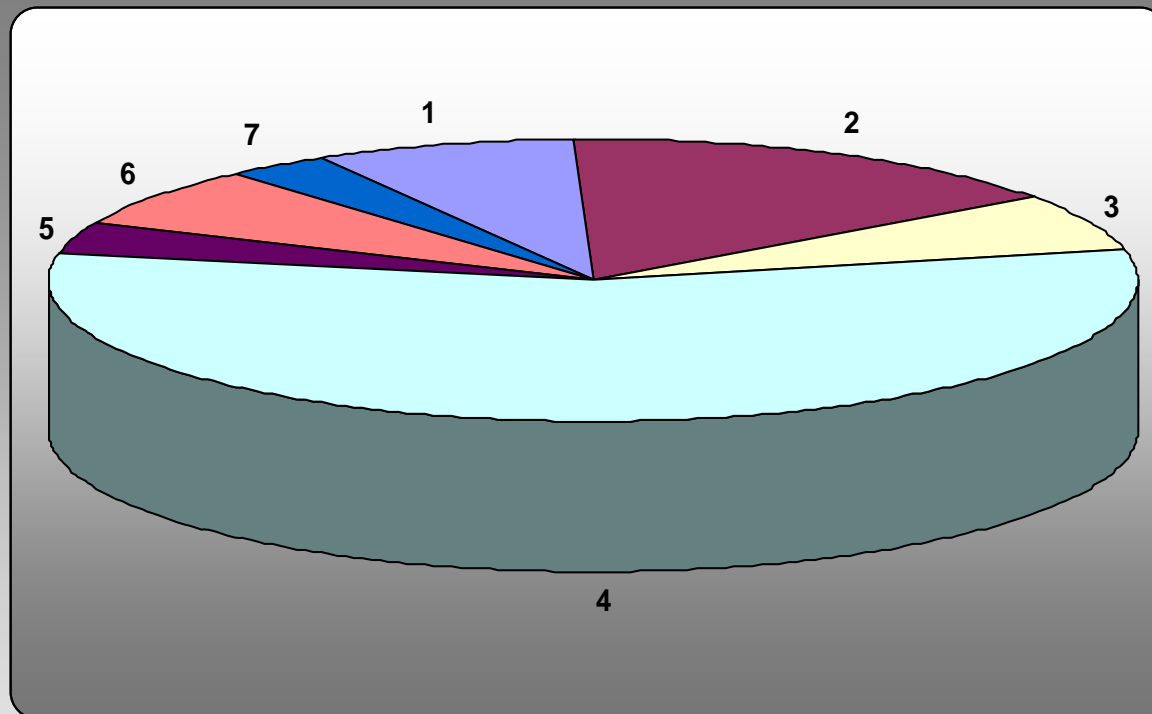
UZORAK

- Istraživanje je zamišljeno kao cenzus – upitnik je poslat svim opštinama u Srbiji, a adresanti su zamoljeni da upitnik proslede i svojim kolegama iz drugih opština, odnosno gradova, organa javnih preduzeća, ustanova i drugih organizacija čiji su osnivači opština ili grad, za koje oni znaju da se bave odnosima s javnošću...
- Realizovani uzorak je podeljen u tri stratuma: Beograd (21.4%) upitnika, centralna Srbija (55.4% upitnika) i Vojvodina (23.2% upitnika)
- Dobijeno je 168 popunjenih listića iz 120 opština

OPŠTINE

Ada	Beograd/Obrenovac	Golubac	Mali Zvornik	Paraćin	Srbobran
Aleksandrovac	Beograd/Palilula	Gornji Milanovac	Medveđa	Petrovac	Sremski Karlovci
Aleksinac	Beograd/Rakovica	Indija	Merošina	Pirot	Titel
Alibunar	Beograd/Savski venac	Irig	Mionica	Plandište	Topola
Arilje	Beograd/Stari grad	Ivanjica	Negotin	Požarevac	Tutin
Babušnica	Beograd/Voždovac	Kanjiža	Niš	Priboj	Ub
Bač	Beograd/Vračar	Kladovo	Niš/Crveni krst	Prijepolje	Valjevo
Bačka Palanka	Beograd/Zvezdara	Koceljeva	Niš/Medijana	Prokuplje	Veliko Gradište
Bačka Topola	Blace	Kovačica	Niš/Palilula	Rača	Vladimirci
Bački Petrovac	Bogatić	Kragujevac	Niš/Pantele	Raška	Vlasotince
Bajina Bašta	Bojnik	Kraljevo	Niš/Pantelej	Ražanj	Vranje
Barajevo	Brus	Krupanj	Nova Varoš	Rekovac	Vrbas
Batočina	Čačak	Kruševac	Novi Bečej	Ruma	Vrnjačka Banja
Bečej	Ćićevac	Kuršumlija	Novi Beograd	Šabac	Žabari
Bela Crkva	Čoka	Lajkovac	Novi Pazar	Sečanj	Žagubica
Beočin	Crna Trava	Lazarevac	Novi Sad	Senta	Žitište
Beograd	Ćuprija	Lebane	Odžaci	Smederevo	Žitorađa
Beograd/Čukarica	Despotova	Leskovac	Opovo	Sokobanja	Zaječar
Beograd/Grocka	Dimitrovgrad	Ljubovija	Osečina	Sombor	Zemun
Beograd/Mladenovac	Doljevac	Loznica	Pančevo	Sopot	Zrenjanin

RADNO MESTO RESPONDENTA

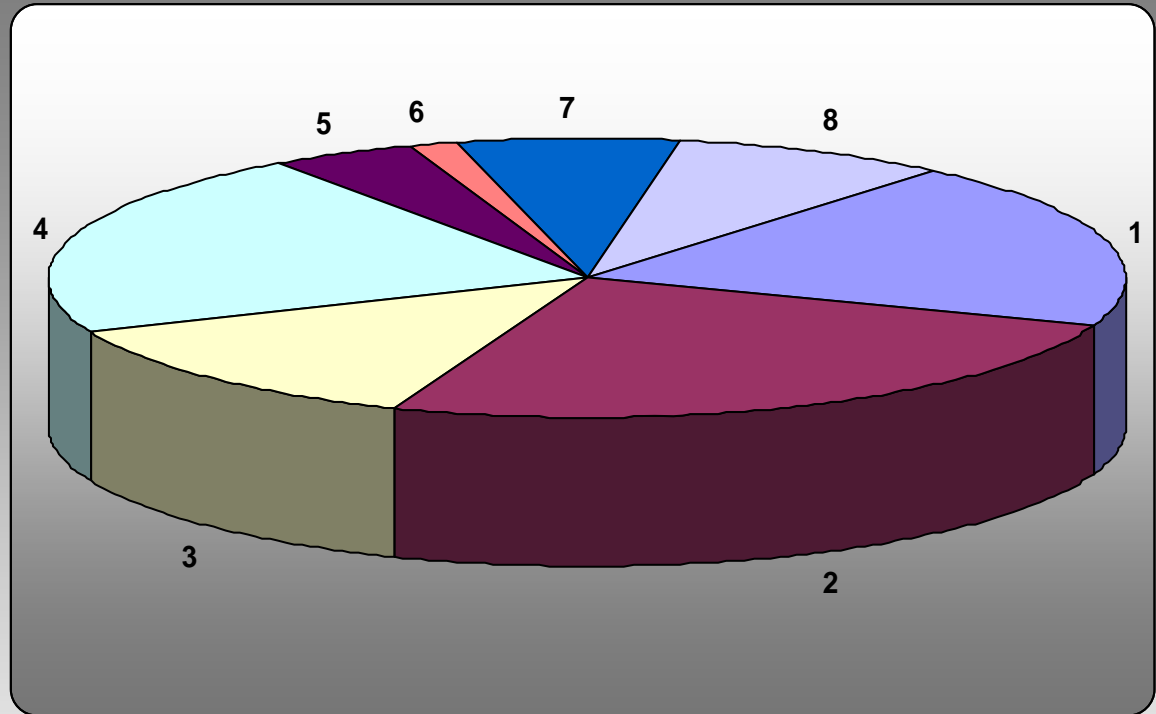

Legenda	%
1. Predsednik SO i zamenik predsednika SO	7.7
2. Načelnici i rukovodioci odeljenja	15.5
3. Direktori i pomoćnici direktora	6.5
4. Zaposleni u službama za informisanje, PR i protokol	56.5
5. Članovi opštinskih veća	3.6
6. Poslovni sekretari i sekretari	7.1
7. Ostala radna mesta	3.0
UKUPNO	100.0

Komentar 1.

- Obračajući se opštinama očekivali smo kompetentne odgovore o odnosima s javnošću - od onih koji o tome treba, odnosno mogu da govore. To su pre svega čelnici opština ili ljudi zaduženi za PR
 - U skoro 8% slučajeva odgovorio nam je predsednik Skupštine opštine ili njegov zamenik
- Oko 16% odgovora smo dobili od načelnika i rukovodilaca određenih opštinskih odeljenja
 - Skoro 5% je bilo direktora i pomoćnika direktora
- Najviše su (gotovo 57%) upitnike popunjavali zaposleni u službama za informisanje, odnose s javnošću ili protokol, dakle, oni koji na tome neposredno i rade
 - Preko 3% su odgovori članova Opštinskih veća, 7% poslovnih sekretara i sekretara
 - Ostalih je bilo oko 3%

ORGANIZACIONA JEDINICA RESPONDENTA

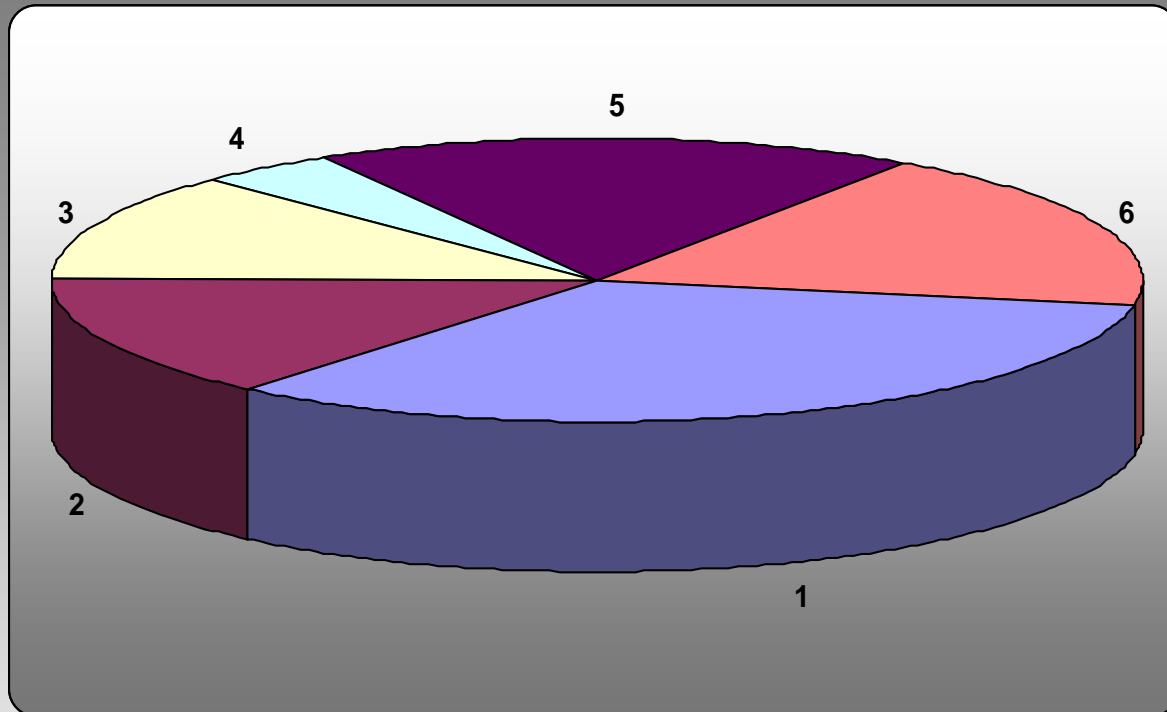

Legenda	%
1. Kabinet predsednika opštine	19.4
2. Opštinska uprava	25.4
3. Stručne službe	12.7
4. Služba za informisanje, PR, komunikacije	21.6
5. Ekonomsko-finansijski, pravni i privredni poslovi	4.5
6. Skupštinsko veće	1.5
7. Skupština opštine	6.7
8. Ostale organizacione jedinice	8.2
UKUPNO	100.0

Komentar 2.

- Na pitanje je odgovorilo 80% respondenata
- Četvrtina od njih (25.4%) radi u opštinskoj upravi, što je i prirodno
- Više od petine (skoro 22%) radi u službama za informisanje, PR i komunikacije
- Skoro petina (19.4%) je angažovana u kabinetu predsednika opštine
 - Oko 13% radi u različitim stručnim službama
- Oko 5% je iz sektora ekonomsko-finansijskih, pravnih i privrednih poslova, manje od 2% iz skupštinskog veća
- Približno 7% jednostavno kaže da radi u skupštini opštine
- Kako se vidi, radno mesto i organizaciona jedinica se ne razlikuju bitno, ali njihova konfiguracija ukazuje na raznovrsnost pozicija onih koji su nadležni za PR opštine

BROJNOST ORGANIZACIONE JEDINICE

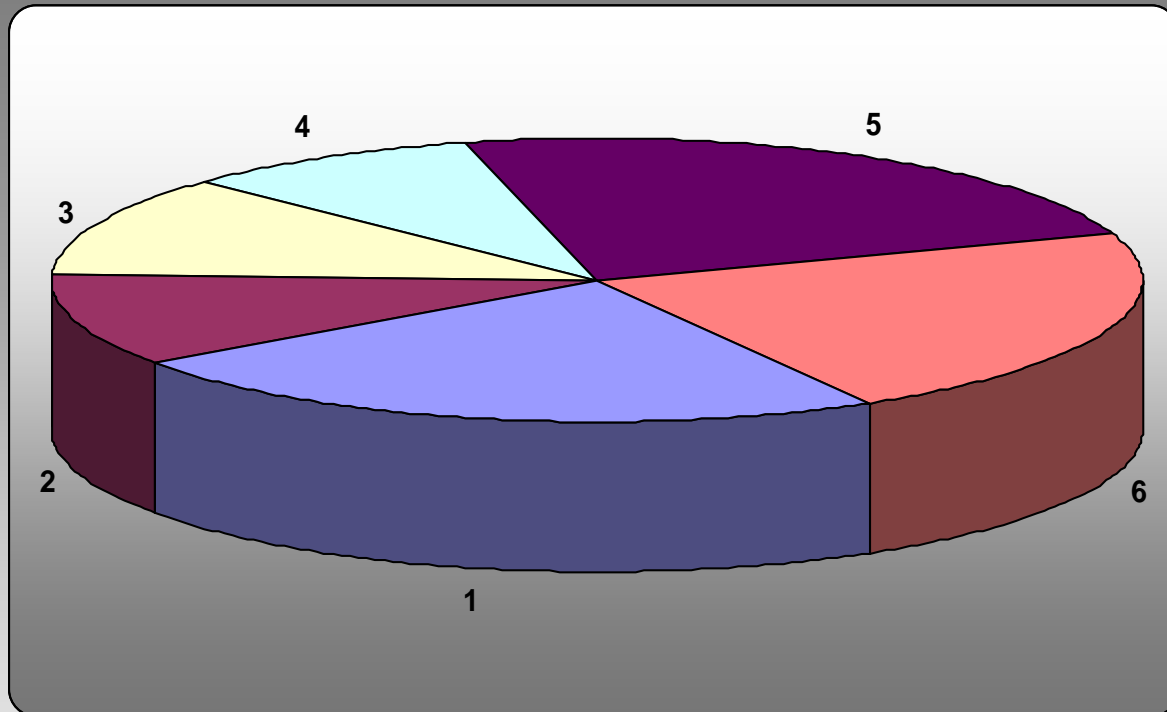

Legenda	%
1. Do 5 zaposlenih	33.3
2. Od 6 do 10 zaposlenih	14.3
3. Od 11 do 15 zaposlenih	12.2
4. Od 16 do 25 zaposlenih	4.1
5. Od 26 do 50 zaposlenih	17.7
6. Preko 50 zaposlenih	18.4
UKUPNO	100.0

Komentar 3.

- Na pitanje o veličini date organizacione jedinice, odgovorilo je 88% respondenata
- Najčešće, ove organizacione jedinice nisu velike – što može da znači i da su operativne, ali nije sigurno da su tu moguće dovoljne specijalizacije poslova
- Tačno trećina ima do 5 zaposlenih, 14% od 6 do 10 zaposlenih, 12% od 11 do 15 zaposlenih
- Ukupno 60% organizacionih jedinica ima do 15 radnika
 - Veće organizacione jedinice su ređe
 - Oko 4% ima od 16 do 25 zaposlenih
 - Ipak, oko 18% je u grupi gde radi od 26 do 50 ljudi
- Skoro isto toliko (18.4%) čine mnogoljudnije organizacione jedinice – preko 50 zaposlenih (pa i preko 100 i 200)
 - Svakako, sve to zavisi od veličine opštine i njene administracije...

RADNO ISKUSTVO U *PR-u*

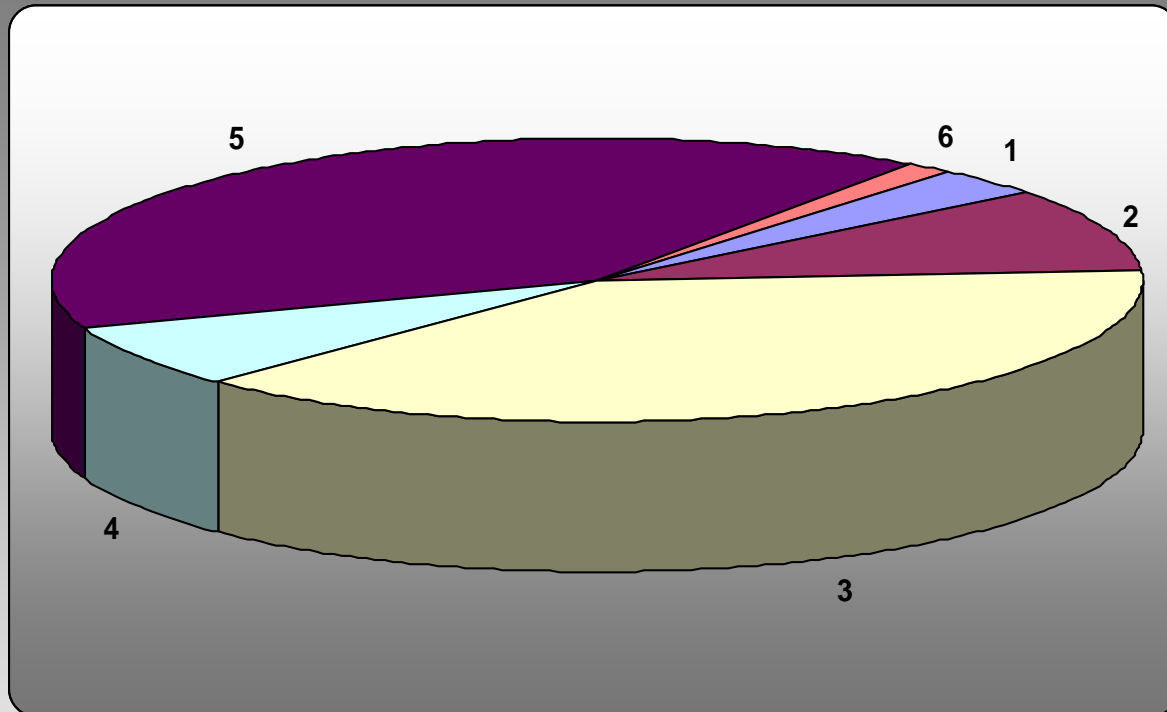

Legenda	%
1. Godinu dana i kraće od toga	23.4
2. Dve godine	10.4
3. Tri godine	11.7
4. Četiri do pet godina	9.1
5. Šest do deset godina	23.4
6. Preko deset godina	22.1
UKUPNO	100.0

Komentar 4.

- Pitanje, na koje je odgovorilo 91.7% respondenata, odnosilo se na lično iskustvo u odnosima s javnošću, i nije insistiralo na godinama provedenim na takvom radnom mestu
- Gotovo četvrtina ljudi (23.4%) priznaje da u PR-u ima manje od godinu dana iskustva
 - Oko 10% ima dve, 12% tri godine iskustva
- Moglo bi se reći da gotovo polovina (oko 46%) ispitanika u PR-u ima manje od 3 godine iskustva
 - Četiri do pet godina iskustva ovde ima 9%
 - Isto je toliko (46%) onih koji su tom poslu od 6 do 10 ili preko 10 godina (neki kažu i 20 do 30 godina!?)
- Suštinski, u našim opštinama polovina onih koji su sada angažovani na poslovima odnosa s javnošću ima malo a druga polovina solidno iskustvo – što iziskuje segmentaciju u procesima dopunske edukacije

FORMALNO OBRAZOVANJE ZA PR

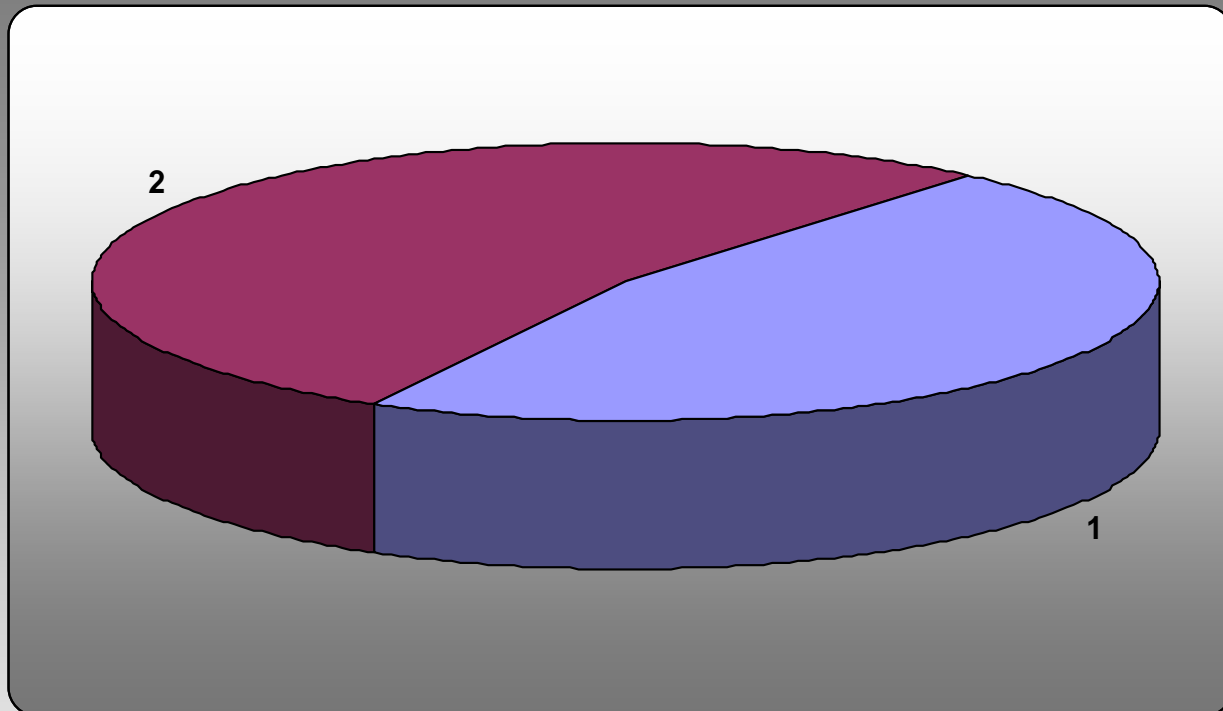

Legenda	%
1. Postdiplomske studije ili specijalizacija	3.4
2. Škole PR-a	9.4
3. Seminari i kursevi	38.3
4. Samo osnovno fakultetsko obrazovanje	7.4
5. Nemaju formalno obrazovanje	40.3
6. Ostali odgovori	1.3
UKUPNO	100.0

Komentar 5.

- O problemima koji (mogu da) postoje u domenu opštinskog PR-a govore i sledeće činjenice na koje ukazuje 88.7% respondenata koji su odgovorili...
- Preko 40% ispitanika kaže da nema formalno obrazovanje za bavljenje odnosima s javnošću, mada se u pitanju prihvatilo sve – od kurseva, škola i seminara do postdiplomske specijalizacije
 - Okolo 38% upisuje da je završilo određene kurseve i seminare (čiji pregled je priložen uz izveštaj)
 - Izvesne škole PR završilo je 9.4% respondenata
 - Preko 7% kaže da ima (samo) osnovno fakultetsko obrazovanje, ali ne i ono za PR
 - Samo 3.4% završilo je neku PR specijalizaciju ili postdiplomske studije
- Spisak kurseva, škola i seminara (u prilogu) je pozamašan

NOVINARSKO ISKUSTVO

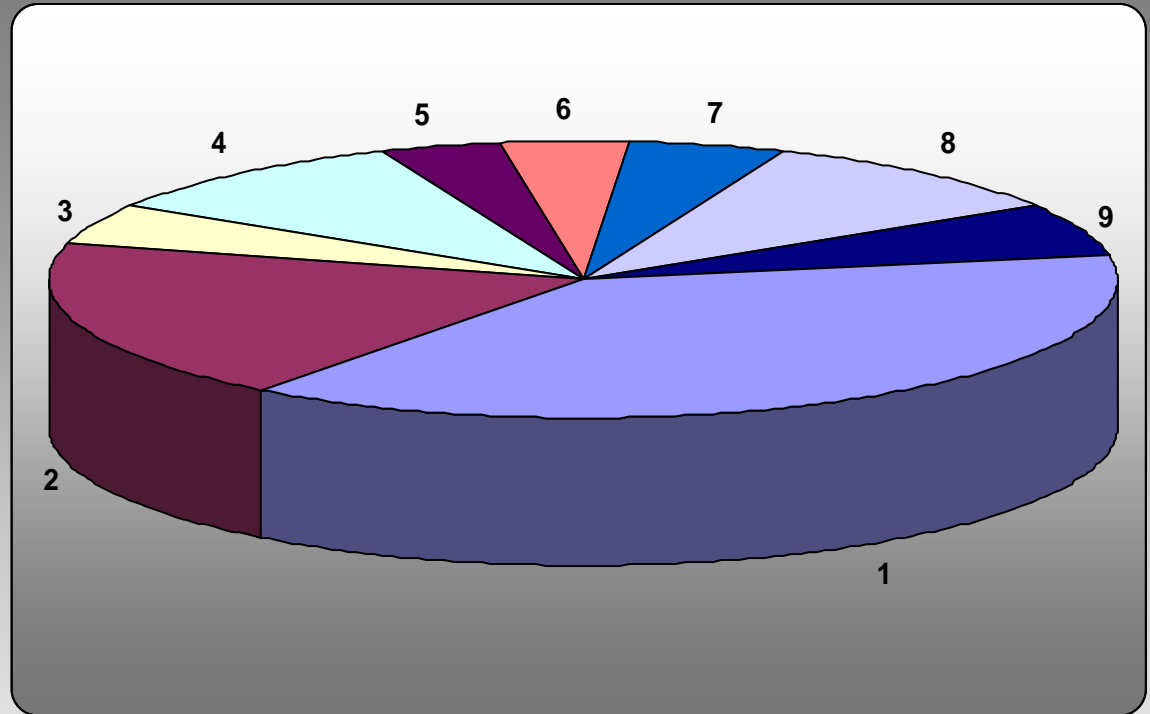

Legenda	%
1. Da	46.8
2. Ne	53.2
UKUPNO	100.0

Komentar 6.

- Iz pregleda organizacionih jedinica može se već zaključiti da su neke od njih dosta usmerene na komunikaciju, a ranija praksa je bila da se tu zapošljavaju i oni koji brinu o opštinskim biltenima i drugim glasilima
- S druge strane, kod nas se još uvek smatra da su novinari najbliži delatnosti odnosa s javnošću, što ne bi smelo da se generalizuje
- U ovom slučaju od 94% respondenata koji su odgovorili na pitanje, čak 47% izjavljuje da su radili kao novinari (profesionalno ili honorarno – u štampi, na radiju i TV)
- Samo nešto više od polovine (53%) kaže da nemaju veze sa žurnalizmom
- Zaključak da edukativne programe treba segmentirati i po ovom osnovu – jer (bivši) novinari često nemaju formalno obrazovanje ni za tu delatnost a za PR je neophodna i proširena edukacija

NEPOSREDNO ANGAŽOVANJE U PR-u

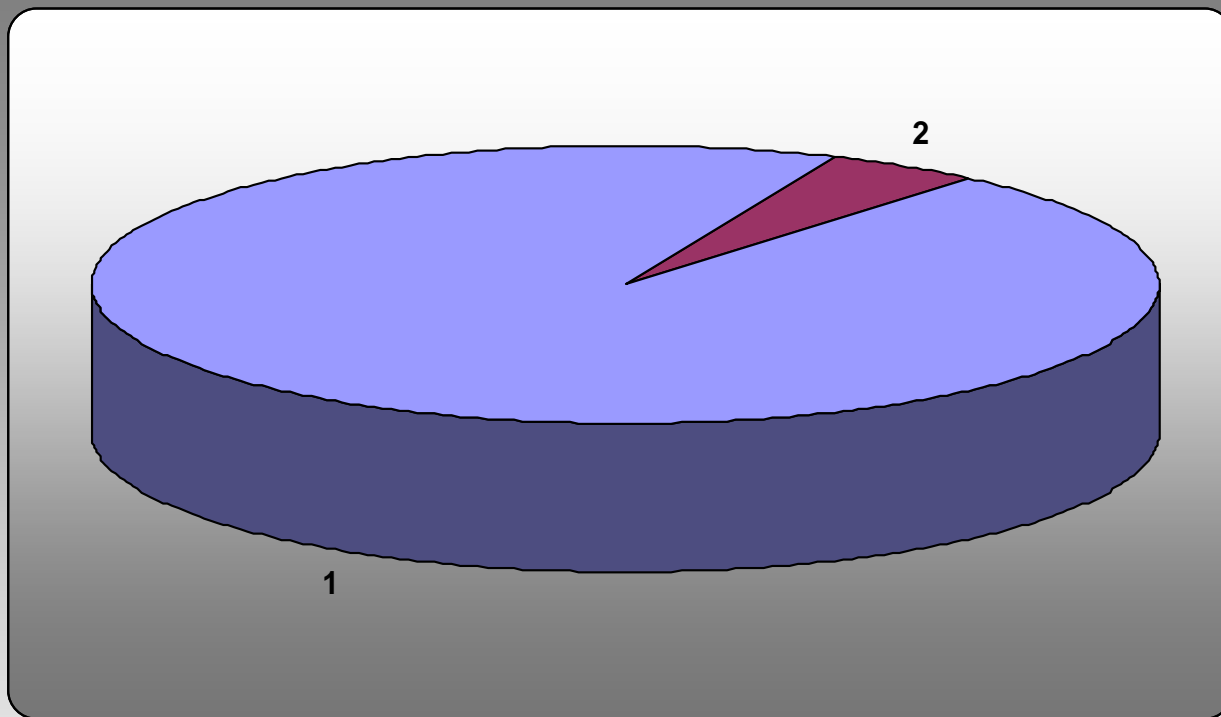

Legenda	%
1. Komunikacija s medijima	38.0
2. Komunikacija s građanima	19.0
3. Kontakti s DPO i nevladinim sektorom	4.7
4. Interno komuniciranje	10.0
5. Press clipping	3.6
6. Medija monitoring	3.9
7. Opštinski sajt i WEB stranica	4.7
8. Organizacija manifestacija, tribina, prijema	10.0
9. Ostalo	6.1
UKUPNO	100.0

Komentar 7.

- Ispitanici su dali u proseku po 1.7 odgovora o tome koje PR aktivnosti su obuhvaćene u njihovom svakodnevnom radu – to je nomenklatura PR-a u malom... (svakako prelistati u prilogu izveštaja)
 - Po broju odgovora (38%) na prvom mestu su odnosi s medijima, a tu, koliko znamo, lokalna samouprava ima i najviše problema, pa ponekada i sukoba
- U vezi sa ovim su još dva odgovora – izrada press clipping-a (3.6%) i medija monitoring (3.9%)
- Ukupno 46% odgovora o svakodnevnom poslu posredno ili neposredno ukazuje na medije, što treba imati u vidu pri izradi edukativnih programa
 - Na drugom mestu (19%) je komunikacija s građanima
 - Slede, potom, interno komuniciranje (10%) i organizacija manifestacija, tribina i prijema (10%),
- Ređi su kontakti sa DPO i NVO (oko 5%) i opštinski sajt (5%)

INTERESOVANJE ZA PROGRAM ZA *PR*

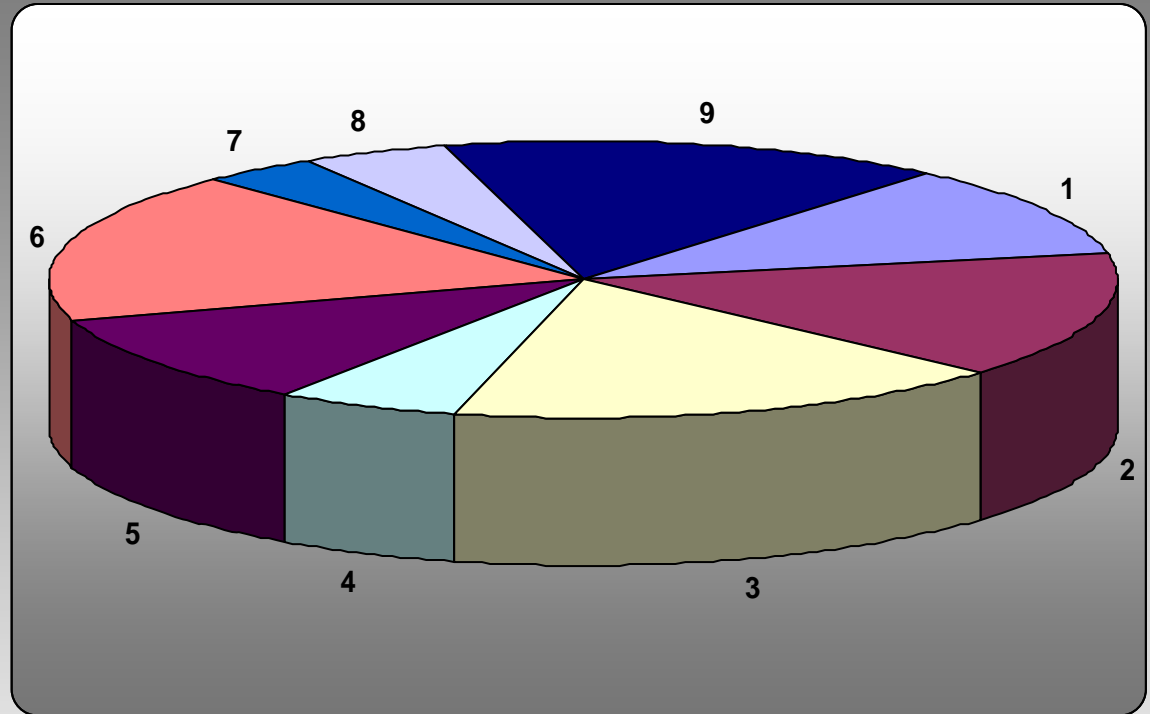

Legenda	%
1. Da	95.2
2. Ne	4.8
UKUPNO	100.0

Komentar 8.

- Za bolje razumevanje nalaza istraživanja korisno će biti da citiramo pitanje: “Da li ste zainteresovani da pohađate program namenjen osobama koje se bave odnosima s javnošću u lokalnim samoupravama u Srbiji?”
- Preko 98% respondenata je odgovorilo na pitanje a 95% od njih je potvrdilo svoj interes za to – mnogi su dodavali “vrlo rado”, “svakako”, “veoma”, “naravno” ...
- Podrazumeva se da se svi neće ili ne mogu odazvati na neki budući poziv u tom smislu, ali je već ovaj interes dobar indikator za tvorce takvog programa (doduše, dosta anketiranih ljudi je već pohađalo različite PR seminare)
- Manje od 5% je odgovorilo odrečno, što je razumljivo jer svi respondenti i nisu konkretno uključeni ili zaduženi za odnose s javnošću u svojoj opštini
- Tabele kontingencije pružaju više informacija o tome

TEME KOJE ISPITANIKE INTERESUJU

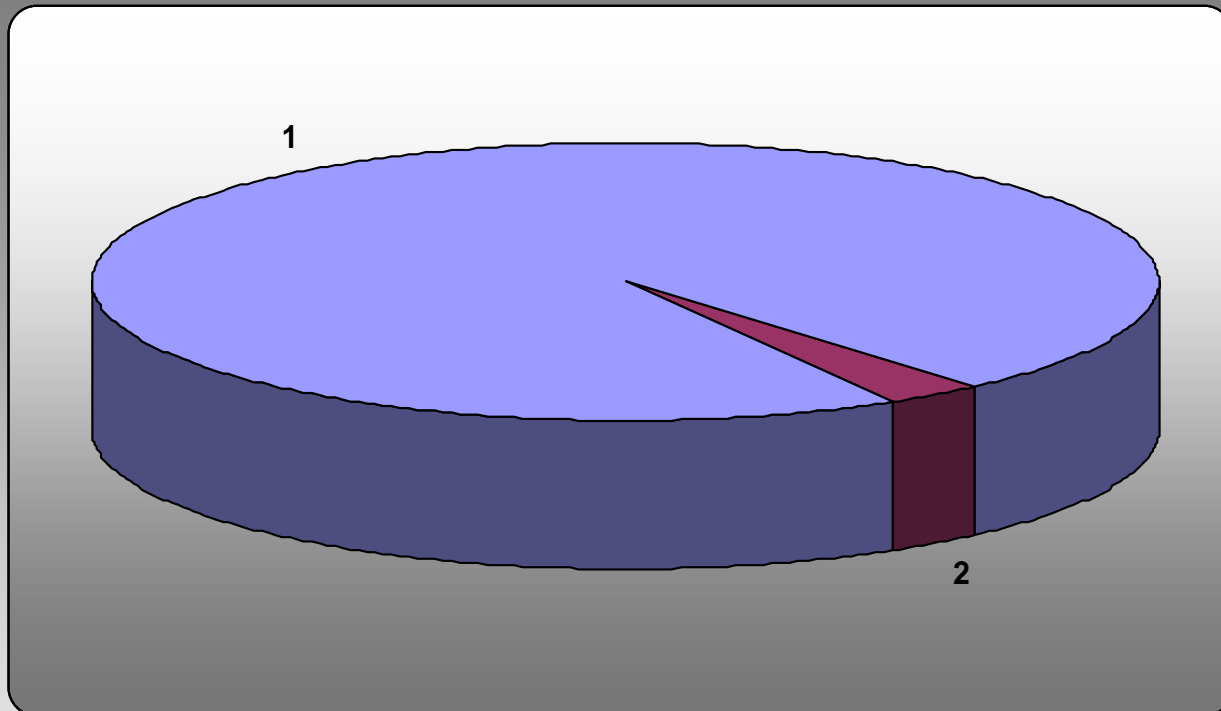

Legenda	%
1. Sve ih interesuje	10.8
2. Odnosi s medijima i nastupi u medijima	14.8
3. Odnosi sa građanima i društvenom zajednicom	17.0
4. Krizni PR	5.7
5. Interni PR	10.8
6. Organizacija konferencija, simpozijuma i događaja	17.6
7. Protokol	3.4
8. Politički marketing, izbori, stranke	4.5
9. Ostalo	15.3
UKUPNO	100.0

Komentar 9.

- Većina respondenata je navela šta ih zanima u mogućem programu odnosa s javnošću, ali tu ne dominiraju one kojima su ispitanici u svakodnevnom poslu preokupirani
- Oko 18% bi želeli više da znaju o organizaciji konferencija, simpozijuma i događaja, 17% o odnosima s građanima i društvenom zajednicom, oko 15% o odnosima s medijima i nastupu u medijima
- Ređe se navodi interni PR (11%), što je indikativno, kao i u slučaju kriznog PR-a (6%)
 - Za protokol je zainteresovano 3.4% anketiranih, za politički, izborni i stranački marketing skoro 5%, mada to ne spada u PR o kojem govorimo
 - Oko 11% respondenata kaže da ih sve interesuje, a 15% navodi niz tema citiranih u listingu izveštaja – koje svakako treba respektovati pri sastavljanju daljih PR programa

INTERES ZA POVEZIVANJE U PR MREŽU

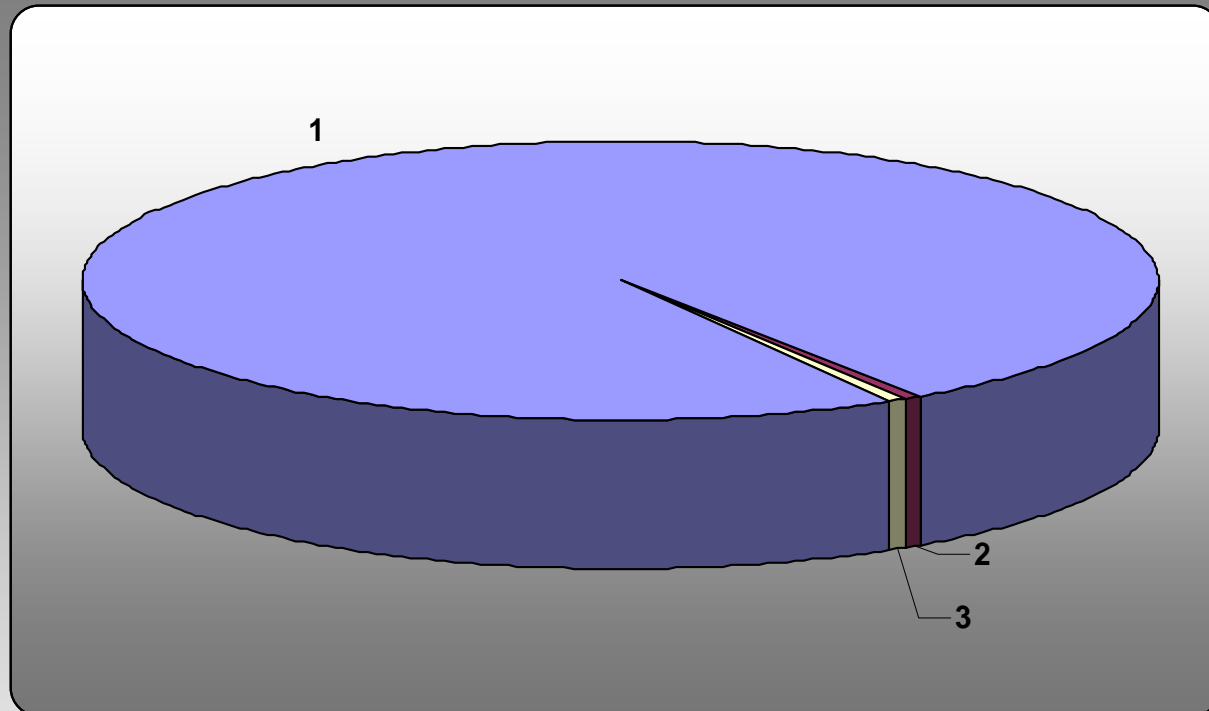

Legenda	%
1. Da	96.9
2. I da i ne	3.1
UKUPNO	100.0

Komentar 10.

- Tokom dvokružnog seminara u organizaciji *Centra modernih veština*, tokom poslednje dve godine, razvila se ideja povezivanja ljudi koji rade u odnosima s javnošću u lokalnoj samoupravi
- Projekat umrežavanja postavljen je i pred *Stalnu konferenciju gradova i opština*, ali još nije prihvaćen
- U ovom istraživanju se ispostavilo da je oko 97% respondenata zainteresovano za povezivanje u PR mrežu, što znači da većina prepoznaje potrebu i korist od ovakvog pristupa, a neki na tome čak insistiraju
- Tek nekolicina (3%) se koleba, a gotovo niko nije odbio tu mogućnost u potpunosti
- To tumačimo kao podršku projektu Centra, koji će nastaviti da ga razrađuje i traži puteve njegove realizacije, tim pre što postoji praksa spontanog povezivanja ljudi iz PR-a...

INTERESOVANJE ZA REZULTATE ANKETE

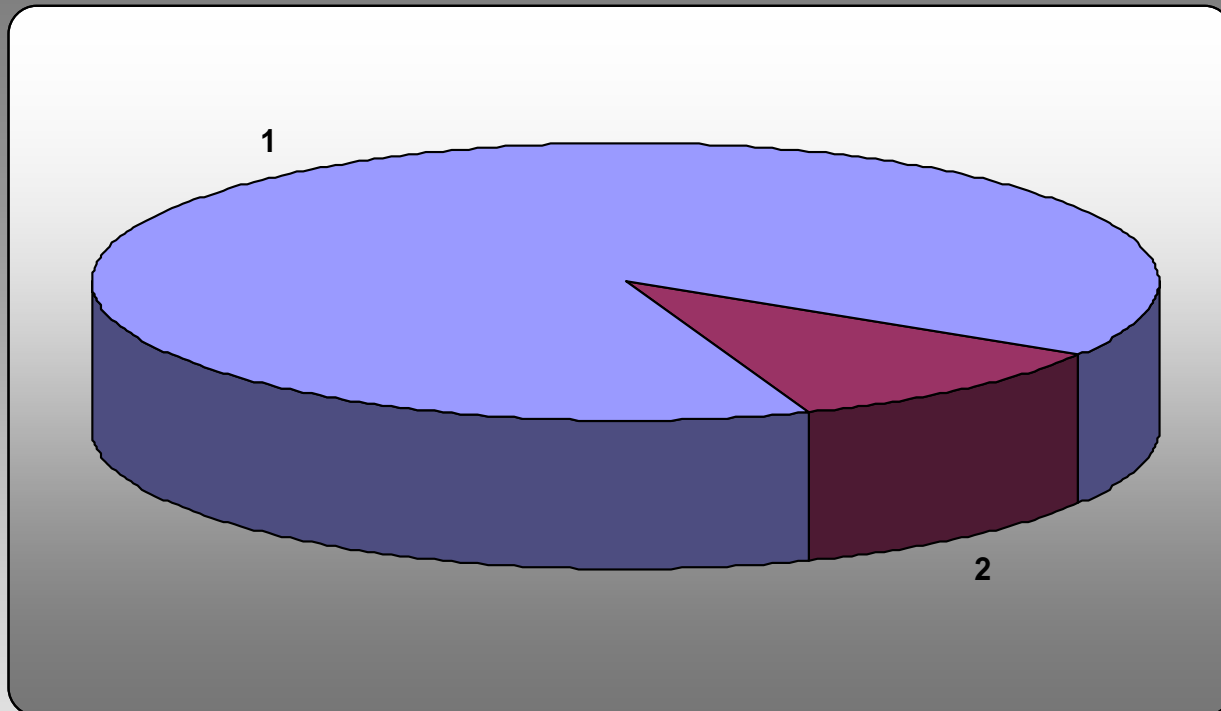

Legenda	%
1. Da	98.8
2. Ne	0.6
3. Nije im važno	0.6
UKUPNO	100.0

Komentar 11.

- Anketni listovi su dugo prikupljeni po opštinama, mada se pokazalo da ljude zanima problematika odnosa s javnošću, bilo da neposredno rade u PR-u, bilo da je on lociran u njihovom sektoru
- Osim dva ispitanika, svi ostali su naveli da bi želeli da dobiju rezultate ovog istraživanja i Centar će ih svakako objaviti, zahvaljujući se svim ispitanicima
- Ocenjujemo da i samo istraživanje po ovom i drugim osnovama ima povratni pozitivan uticaj na razvoj struke i delatnosti odnosa s javnošću
- U javnim službama, posebno u lokalnoj samoupravi, PR nije samo potreba nego i obaveza...

DODATNI KOMENTARI I PREDLOZI

Legenda	%
1. Imaju predlog ili komentar	89.5
2. Nemaju predlog ili komentar	10.5
UKUPNO	100.0

Komentar 12.

- Na kraju upitnika svi su zamoljeni da upišu i dodatni komentar ili neki predlog u vezi sa postavljenim pitanjima i odnosima s javnošću uopšte kao i edukacijom za PR
- Samo trećina ispitanika (34%) je to učinila, ali i među njima je bilo onih koji su naglasili da nemaju ni predloga ni komentara
- Iskazi ispitanika ne samo da su korisni nego imaju i obeležja vrednovanja prakse pripreme i održavanja PR seminara, gde se daje podrška *Centru modernih veština*, s obzirom na upoznatost ljudi sa njegovim radom na edukaciji, a uz to sledi niz korisnih predloga koji istovremeno i proširuju i produbljuju postojeće programe, sugerišu produžavanje trajanja seminara, više vežbi, prilagođavanja konkretnim potrebama, izradu priručnika...

REZIME

- Istraživanje o stanju i stavovima o odnosima s javnošću u lokalnoj samoupravi je (najzad) uspelo, uz ne lako prikupljanje upitnika i niz podsticaja ispitanicima
 - Dobijeno je 168 upitnika iz 120 opština
 - Pozicija delatnosti PR u našim opštinama je različita, ali u osnovi već inaugurisana, mada sa nejednakim udelom u realizaciji stvarnih potreba lokalne samouprave
- Organizaciono neujednačeno postavljena, profesionalno nedograđena, konceptualno i realizaciono promenljiva i u postepenom razvoju – koji iziskuje dalju podršku
- Iskustva ljudi u PR-u uglavnom su kraća, što se odnosi i na one sa dužim ukupnim radnim stažom, a mnogi su od njih bili novinari ili su stručni za druge poslove
 - Podržan je projekat umrežavanja i produbljene PR edukacije – uz podršku odgovarajućim aktivnostima
Centra modernih veština